

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»**

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 3(9) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization

"Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 3(9) 2023

Kiev – 2023

ISSN 2786-6165 Online

УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3\(9\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3(9))

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2023. № 3(9) 2023. С. 768

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 31.03.2023, №10/3-23)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність – 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а, також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а, також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходить застосування тематика наукового журналу.

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Google
Scholar

Academic
Resource
Index
ResearchBIBLIS

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google

Головний редактор: *Гурко Олена Василівна* - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✦ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✦ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✦ Волощенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✦ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спільки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✦ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✦ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✦ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✦ Лінтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✦ Матійчин Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)

- ✦ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✦ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)
- ✦ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✦ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✦ Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✦ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✦ Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✦ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✦ Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✦ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українського-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✦ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✦ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✦ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✦ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- ✦ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✦ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✦ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант (м. Дніпро, Україна)
- ✦ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)
- ✦ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✦ Тележкіна Олеся Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✦ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✦ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✦ Чікарькова Марія Юріївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✦ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✦ Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✦ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✦ Щербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✦ Янкович Олександра Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
- ✦ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

- Asadullayeva Nurana Firudin gizi** 15
*REFLECTION OF THE IDEOLOGICAL STRUGGLE IN THE
LITERARY PROCESS DURING THE SECOND WORLD WAR*
- Slabouz V.V.** 26
*BILINGUAL DICTIONARIES IN THEORETICAL AND
EDUCATIONAL LEXICOGRAPHY*
- Yemets O.V.** 38
*THE POETRY OF SARAH TEASDALE: STYLISTIC AND
TRANSLATION ASPECTS*
- Zabrudska L.M., Kovalenko I.M., Mykhailova A.S.,
Oleshkevich I.P., Sazonova V.S.** 49
*PROBLEMS OF TRANSLATION OF ENGLISH-LANGUAGE
LEGAL TERMINOLOGY: LINGUISTIC AND CULTURAL ASPECT*
- Zadorizhna N.I., Perednia T.V.** 67
DEIXIS IN ADVERTISING PERSUASIVE STRATEGIES
- Бовкунова О.В.** 80
*ВІД МАНЬЄРИЗМУ ДО БАРОКО: ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ «АРКАДІЇ» Ф. СІДНІ*
- Гурко О.В.** 94
*СЛОВОВІРНА СТРУКТУРА НЕОЗАПОЗИЧЕНЬ (на матеріалі
платформи «Словотвір»)*
- Данильчук Д.В.** 104
*ЕКЗОТОПОНІМИ ЯК ДЖЕРЕЛО МОТИВАЦІЇ СУЧАСНИХ
УРБАНОНІМІВ МІСТА КИСВА*
- Димніч Н.Д., Качмар В.М.** 131
*РЕЛІГІЙНА ПРОПОВІДЬ ЯК МЕДІЙНИЙ ЖАНР В УМОВАХ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*

- Дьячок Н.В., Датченко Ю.В., Куварова О.К.** 141
АБРЕВІАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ЛІНГВАЛЬНОЇ КОМПРЕСІЇ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ
- Дьячок Н.В., Шпітько І.М.** 152
ПРИНЦИПИ ВИЗНАЧЕННЯ УНІВЕРБАЦІЇ В СЛОВАЦЬКІЙ МОВІ
- Ільченко І.І., Лугова Д.В.** 166
ВІДТОПОНІМНІ НАЗВИ ТЮРКСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ
- Кійко С.В., Лутанюк О.В.** 178
АБРЕВІАЦІЯ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКОМОВНІЙ ВІРТУАЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ
- Кіт Н.В., Чепурна М.В., Яциняк О.П.** 193
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО
- Красівський О.М.** 206
ЕВОЛЮЦІЯ ТЕРМІНА МАСМЕДІЙНОЇ СФЕРИ: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС
- Мартос С.А.** 216
ІНТЕРАКТИВНИЙ ПЛАКАТ THINGLINK У ВИКЛАДАННІ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
- Марчишина А.А., Галайбіда О.В.** 228
ВЕРБАЛЬНИЙ ОБРАЗ «МОДНОЇ» ІДЕНТИЧНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Л.ВАЙСБЕРГЕР «ДИЯВОЛ НОСИТЬ ПРАДА»)
- Птушка А.С., Пруднікова А.О., Язловицька О.В., Байбекова Л.О.** 240
ГЕНДЕРНІ СОЦІАЛЬНІ СТЕРЕОТИПИ В АНГЛОМОВНИХ АНЕКДОТАХ
- Тараненко Г.Г., Кукіна Н.В.** 251
СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЗАСАДНИЧИЙ ПРИНЦИП РОЗБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Ткач Л.М., Стадник О.В. 266
*ДЕРЖАВНА МОВА І РОЗШИРЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО
ПОЛЯ ЯК ФЕНОМЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ СУТНОСТІ*

Фенюк Л.Б. 280
*СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ АРХЕТИПНОГО ОБРАЗУ
ОДІССЕЯ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОГО РОМАНУ
«УЛІСС ІЗ БАГДАДА» Е.-Е. ШМІТТА ТА УКРАЇНСЬКОГО
РОМАНУ «ЛОВЕЦЬ ОКЕАНУ» В. ЄРМОЛЕНКА)*

Яненко Я.В. 295
*ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ У
СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ*

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

Rabetska N.L. 307
*RESULTS OF THE DYNAMICS OF CHANGES ACCORDING
TO THE COGNITIVE CRITERION OF THE MODEL OF
FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF
FUTURE SPECIALISTS IN THE SOCIO-ECONOMIC SPHERE*

Бенера В.Є. 318
*ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО
МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ
КОНЦЕНТРОВАНОГО ПІДХОДУ*

Волошенко М.О. 331
*ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ЯК СУБ'ЄКТІВ
ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ*

**Волянська В.С., Прокопчук Ю.В., Серафімова Е.В.,
Загородня Л.І., Ямілова Т.М.** 344
*ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА
ФАХОМ «ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ» ПІД ЧАС
ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ*

Воробйова О.П. 352
*ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
У ВИЩІЙ ОСВІТІ*

- Давидюк М.О., Мотрук В.Г.** 365
*МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ
ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА
ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ*
- Дмитренко К.А., Прокопенко А.О.** 377
*ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ
ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ЗДІЙСНЕННІ
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ*
- Забіяка І.М.** 390
*ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ ТА НАВЧАННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ*
- Картель Т.М.** 402
*СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД ПРИ НАВЧАННІ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ*
- Лебедєва Л.Е., Кустовська І.М.** 416
*ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ
ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОЇ МОДЕЛІ У ПРОЦЕСІ
ПЕРЕКЛАДУ*
- Лобач Н.В.** 430
*МИСЛЕННЯ ТА СПРИЙНЯТТЯ: ЛОГІЧНЕ ТА КЛІПОВЕ
МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ*
- Наконечний А.Й., Вергун А.Р., Ягело С.П., Вергун О.М.,
Стечак Г.М., Калитовська М.Б., Кіт З.М.** 441
*ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ПЛАГІАТУ НАУКОВИХ І НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ З
ПОЗИЦІЙ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
В КОНТЕКСТІ ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ ОНЛАЙН-
НАВЧАННЯ, СТЕМ-ОСВІТНІХ ПІДХОДІВ У ФОРС-МАЖОРНИХ
ОБСТАВИНАХ*
- Олексюк М.І.** 459
*ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ У ДІТЕЙ В ЦЕНТРАХ
РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ*

- Парфентьєва І.П., Денисенко Н.Л., Зайцева С.С., Булгакова Т.М., Костенко Д.** 472
*РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ МАСОВОГО ВІДКРИТОГО
ОНЛАЙН НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ВІРТУАЛЬНОГО
ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА MOODLE*
- Пилаєва Т.В.** 487
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В АВСТРАЛІЇ
- Полярус О.В., Прилуцька Л.А.** 504
*МЕТОДИКА ОПТИМАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ РОБОЧОГО
ЧАСУ ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТІВ*
- Ростикус Н.П.** 517
*АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАУКОВОМУ
ДИСКУРСІ*
- Світайло С.В.** 527
*ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ
ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ*
- Співачук В.О., Іконнікова М.В., Гурська А.** 538
*КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ МЕРЕЖЕВИХ СЕРВІСІВ З
УРАХУВАННЯМ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ
СТУДЕНТІВ ЗВО*
- Струк А.В., Дубляк О.О.** 553
*ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ*
- Сулік О.А.** 564
*ЛІНГВОДИДАКТИЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ
БАГАТОМОВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ
ШКОЛІ*
- Трегуб К.М., Трегуб Є.М., Тимочко О.І.** 575
РОЗВИТОК ГИРЬОВОГО СПОРТУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Упатова І.П., Дехтярьова О.О., Борзик О.Б., Калашник Д.С. 588
*ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНЕ ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК
УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТИ*

Чубенко В.А., Маслюк О.О. 601
*ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ВПЛИВ ВИКЛАДАЧА НА ЇЇ
ФОРМУВАННЯ*

Шахрай В.М., Стаднік Н.В. 616
*СІМЕЙНІ ЦІННОСТІ: СУТНІСТЬ, ЗНАЧУЩІСТЬ ТА
СУЧАСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ*

Ягоднікова В.В., Солнцева О.А. 630
*ЧИННИКИ РОЗБУДОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА*

Ярова О.А., Скасків Л.В. 645
*ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МАТЕМАТИЧНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ*

СЕРІЯ «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Беглеров Азізага Малик оглу 656
*ОЦІНКА РОЛІ АЗЕРБАЙДЖАНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
МІЖРЕЛІГІЙНОГО СПІВПРАЦЯ*

Бондаренко О.О. 673
*ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЖІНОЧОГО РУХУ В
НАДДНІПРЯНЦІНІ (КІНЕЦЬ ХІХ СТОЛІТТЯ - ПОЧАТОК
ХХ СТОЛІТТЯ)*

Іванов В.М., Ткаченко С.С. 684
*ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПАМ'ЯТОК ЦЕРКОВНОЇ
АРХІТЕКТУРИ В ХАРКОВІ У ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ
ХХ СТОРІЧЧЯ*

Кравець А.П. 700
*«ЗОЛОТА ДОБА» ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ 1924-1929 рр.:
ПОЛІТИЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР*

Кушнар'ов С.С., Воротинцева О.С. 710
*«ЛЮДИ ВОЛОСЬКОЇ НАЦІЇ» НА СЛОБОЖАНЩИНІ:
ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ ОГЛЯД РЕВІЗЬКИХ КАЗОК КІНЦЯ
XVIII ст.*

Тарасенко О.О. 723
*ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСОНАЛІЇ ОРЕСТА ЛЕВИЦЬКОГО
ІСТОРИКАМИ УКРАЇНИ (ДО 175-РІЧЧЯ З ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ)*

Хитровська Ю.В. 740
*ПРОБЛЕМА ПІДНЯТТЯ РІВНЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ
У КИЇВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ НАПРИКІНЦІ 1920-х РОКІВ:
УСПІХИ ТА ПРОРАХУНКИ У ЇЇ ВИРІШЕННІ*

СЕРІЯ «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО»

Прокопович Л.В., Лопаков О.С., Львов І.Д. 759
*ТЕХНОЛОГІЇ МУЛЬТИМЕДІА В СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЯХ*

УДК 930:929

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3\(9\)-723-739](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3(9)-723-739)

Тарасенко Ольга Олексіївна кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України Факультету суспільно-гуманітарних наук, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, тел.: (095) 570-64-66, <https://orcid.org/0000-0002-3220-3510>

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСОНАЛІЇ ОРЕСТА ЛЕВИЦЬКОГО ІСТОРИКАМИ УКРАЇНИ (ДО 175-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Анотація. Видатний український історик, археограф, архівіст, джерелознавець, етнограф, науковий та суспільний діяч Орест Левицький (1848–1922) належав до представників старшої генерації київської школи істориків Володимира Антоновича в Університеті Св. Володимира. Вивчення життя, наукової діяльності та творчої спадщини Ореста Левицького розпочалося після смерті у 1922 р. і триває досі. У 2023 році виповнюється 175 років від дня народження вченого. У статті розглянуто доробок істориків України по вивченню персоналії Ореста Левицького за 1923 – 2018 рр. Київська школа істориків Володимира Антоновича була складовою частиною Школи істориків Університету Св. Володимира в ХІХ ст. Розвиток історичної науки в 1870–1890-х роках в Університеті Св. Володимира можна віднести до четвертого періоду розвитку школи істориків Університету Св. Володимира в ХІХ ст. Київська школа істориків Володимира Антоновича дала світові близько сорока видатних і талановитих учених, які становили еліту української історичної науки кінця ХІХ – початку ХХ ст. Орест Левицький займає почесне місце серед них. Він був автором понад 200 наукових праць з правознавства та історії України ХVІ – ХVІІІ ст. Для київської школи істориків Володимира Антоновича були характерні комплексність дослідження, ґрунтовність джерельної бази та наукового апарату досліджень, глибоке проникнення в суть проблеми. Ці риси характеризують наукову спадщину Ореста Левицького. Науковий доробок представників київської школи істориків Володимира Антоновича дає підстави вважати її першою національною школою дослідження історії України. Висвітлення напрацювань українських істориків у вивченні персоналії Ореста Левицького за 100 років ми вважаємо вшануванням його пам'яті у 175-річчя від дня народження.

Ключові слова: Орест Левицький, персоналія, життя та діяльність, київська школа істориків Володимира Антоновича, школа істориків Університету Св. Володимира XIX ст., 20-ті рр. XX – перші два десятиліття XXI.

Tarasenko Olha Oleksiyivna Candidate of Historical Sciences (PhD in History), Associate Professor, Associate Professor of the History of Ukraine Department of the Faculty of Social and Humanitarian Sciences, Borys Grinchenko Kyiv University, Bulvarno-Kudryavska St., 18/2, Kyiv, 04053, tel.: (095) 570-64-66, <https://orcid.org/0000-0002-3220-3510>

**STUDY OF THE PERSONALITY OF OREST LEVYTSKY
BY HISTORIANS OF UKRAINE
(to the 175th ANNIVERSARY OF THE BIRTHDAY)**

Abstract. Prominent Ukrainian historian, archeographer, archivist, source researcher, ethnographer, scientist and public figure Orest Levytsky (1848–1922) belonged to the representatives of the older generation of the Kyiv School of Historians of Volodymyr Antonovych at St. Volodymyr University. The study of his life, scientific activity, and creative legacy began after he died in 1922 and continues to this day. 2023 year marks the 175th anniversary of the scientist's birthday. The article examines the achievements of historians of Ukraine in the study of the personality of Orest Levytsky for 1923-2018. The Kyiv School of Historians of Volodymyr Antonovych was part of the School of Historians of St. Volodymyr University in the 19th century. The development of historical science in the 1870s and 1890s at St. Volodymyr University can be attributed to the fourth development period of the School of Historians of St. Volodymyr University in the 19th century. The Kyiv School of Historians of Volodymyr Antonovych gave the world about forty outstanding and talented scientists who were the elite of Ukrainian historical science in the late 19th and early 20th centuries. Orest Levytsky occupies an honorable place among them. He was the author of more than 200 scientific works on the jurisprudence and history of Ukraine of the 16th - 18th centuries. The Kyiv School of Historians of Volodymyr Antonovych was characterized by the complexity of the research, the thoroughness of the source base and the scientific apparatus of the developments, and deep penetration into the essence of the problem. These features characterize the scientific legacy of Orest Levytsky. The scientific output of representatives of the Kyiv School of Historians of Volodymyr Antonovych gives reasons to consider it the first national school of Ukrainian

history research. We consider the coverage of the achievements made in the study of the personality of Orest Levytsky by Ukrainian historians over 100 years as a tribute to his memory on the 175th anniversary of his birth.

Keywords: Orest Levytsky, personality, life and activities, Kyiv School of Historians of Volodymyr Antonovych, School of Historians of St. Volodymyr University in the 19th century, the 20s of the 20th 20th – the first two decades of the 21st.

Постановка проблеми. Дослідження персоналій українських істориків другої половини XIX – початку XX ст. займає важливе місце у дослідженнях сучасних українських істориків. Всебічне вивчення життя, діяльності, наукової спадщини українських істориків другої половини XIX – початку XX ст. дозволяє не лише ґрунтовніше вивчити те, що вони залишили після себе, їх наукову спадщину, але й глибше зрозуміти час в якому вони жили і творили.

Видатний український історик, археограф, архівіст, джерелознавець, етнограф, науковий та суспільний діяч Орест Левицький (1848–1922) належав до представників старшої генерації київської школи істориків Володимира Антоновича в Університеті Св. Володимира, яка дала світові близько сорока видатних і талановитих учених – еліту української історичної науки кінця XIX – початку XX ст. Орест Левицький займає почесне місце серед них, є автором понад 200 наукових праць з правознавства та історії України XVI – XVIII ст.

Персоналію Ореста Левицького необхідно і важливо досліджувати та популяризувати. Цим ми віддаємо шану поколінню науковців, яке своєю науковою працею та суспільною діяльністю заклало фундамент сучасної України, її науки, освіти, культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Життя на наукову діяльність Ореста Левицького у 1923 – 2018 роках досліджували Василенко М.П. [1; 2], Грушевський М. [3], Москвич Л.Г [6; 7; 17], Сарбей, В.Г., Москвич, Л.Г. [9; 11; 12; 13; 14; 15; 16], Журба О.І. [19], Приступа С. [21; 22; 23; 24], Терещенко К.П. [26], Крикун Ю. [27], Луговський [28], Коробчук І.М. [29; 30], Гирич І.Б. [31], Балушок В. [32], Боряк Г. [33], Удод О. [34], Заєць Л. [35], Долиновський В.І. [36]. Діяльність О.І. Левицького як президента Української академії наук розглядали у ювілейних колективних монографіях [21], [40], [41]. Путівник «Особові фонди Інституту рукопису» Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського [25] розмістив інформацію про 81 особовий архівний фонд Ореста Левицького, який включає 162 одиниці зберігання [26]. Персоналії Ореста Левицького присвячені:

біобібліографічний покажчик, уклад. В.О. Мокляк [39]; стаття Герасименко Н.О. в біобібліографічному довіднику «Українські історики ХХ століття» [40]; статті Коваль О. у біобібліографічному довіднику про українських архівістів [41] та у бібліографічному довіднику про українських архівістів (XIX – ХХ ст.) [42]; список літератури про життя та діяльність вченого за 1993–2016 рр. відділу науково-бібліографічної інформації Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, укладач Колесніченко А.М. [43]; статті в енциклопедичних виданнях [44; 45; 46; 47]. У викладі основного матеріалу статті розглянуто праці українських істориків, які вивчали персоналію Ореста Левицького у 1923 – 2018 роках.

Мета статті – оглянути праці істориків України, які протягом 1923 – 2018 років досліджували життя, діяльність, наукову спадщину Ореста Левицького.

Виклад основного матеріалу. 25 грудня 2023 р. виповнюється 175 років від дня народження українського історика, археографа, архівіста, джерелознавця, етнографа, наукового та суспільного діяча Ореста Левицького (1848–1922).

Вшанування персоналії Ореста Левицького, дослідження його життя, наукової та суспільної діяльності, творчої спадщини в українській історіографії відбулися після його смерті.

В 1923 р. у статті «Академік Орест Іванович Левицький 9 травня 1922 року», надрукованій у «Записках соціально-економічного відділу УАН» [1], стаття увійшла до другого тому «Вибраних творів» М.П. Василенка у 2006 р. [2]. Микола Василенко подав нарис життя та діяльності Ореста Левицького, описав середовище та обставини, які вплинули на формування особистості, наукових вподобань історика, охарактеризував навчання в Університеті Св. Володимира у 1870–1874 рр., означив його внесок у діяльність Київської громади, простежив як відбулося зацікавлення Ореста Левицького історією українських земель XVI – XVIII ст., Хмельниччиною.

Микола Василенко відзначав: «Студії над історією під проводом В.Б. Антоновича природньо визначили наукові інтереси О.І. Левицького. Це була виключно історія України, почуття до свого рідного, народного. О.І. Левицький, як ми вже знаємо, виніс це з дитячих літ. Через те, може, з нього стався один з найгорливіших учнів В.Б. Антоновича, окрім університетських викладів. О.І. Левицький користувався книжками Антоновича і його приватними науковими вказівками. В.Б. Антонович ввів його до Центрального Архіву і навчив користуватись актовими книгами XVI – XVIII століття, які зацікавили молодого студента на всьєнє його життя» [2, с.184].

«Головна робота О.І. Левицького була в Комісії для перегляду давніх актів, де він посів у 1874 р. посаду діловода, користуючись при цьому і казенною квартирою. Цю посаду він посідав аж до 1921 р., коли Комісія зіллася з Археографічною Комісією Української Академії Наук. На протязі 47 років провадив О. І. Левицький діловодство Комісії, був за її бібліотекаря і ходячу історію. Коли в 1893 році святкувалося 50-річчя Комісії, то О.І. на підставі джерел написав докладну й цікаву «Историческую записку о ее деятельности». Її було тоді-ж-таки надруковано, як офіційну записку, під назвою «Пятидесятилетие Киевской Комиссии для разбора древних актов (1843–1893). Киев 1893»», – добачав Микола Василенко [2, с.192], [3]. Ця праця до сьогодні є першоджерелом для дослідження історії української археографії.

Микола Василенко проаналізував роботу Ореста Левицького у Київській археографічній комісії, де він відпрацював біля 47 років, високо оцінив вклад Ореста Івановича у дослідження та публікацію «Літопису Самовидця», «Архива Юго-Западной России», який включав акти про церковно-релігійні та культурні відносини на українських землях в XIV – першій половині XVII ст., описав роботу науковця в Центральному архіві давніх актів, активну діяльність у Історичному товаристві Нестора-Літописця, змалював гнітючу політичну та соціальну атмосферу 1880–1890-х рр., незмінну публікацію науковцем праць у часописі «Киевская старина», діяльну участь у роботі Українського наукового товариства в Києві та дав оцінку заслуг науковця на посаді фактичного (1919–1921 рр.) й офіційного (1922 р.) президента Української академії наук.

У 1923 р. у цьому ж першому томі «Записок соціально-економічного відділу УАН» Сімзен-Сичевський О.М. подав список праць академіка Левицького в хронологічному порядку [4].

У 1924 р. Михайло Грушевський вшанував пам'ять Ореста Левицького у некролозі. Він відзначив вплив професора Володимира Антоновича на становлення наукових інтересів Ореста Левицького як представника старшої генерації київської школи істориків Володимира Антоновича, внесок Ореста Левицького в роботу багатьох громадських та наукових організацій Києва [5].

Михайло Грушевський добачав, що Орест Левицький «... після тридцяти літ наукової праці, цивільної служби і пожиття серед поступового українського громадянства, ... все зіставався типовим представником староукраїнської духовної верстви в своїм розумінню традицій та інтересів українського життя» [5, с.199].

Михайло Грушевський згадував, що зустріч з Володимиром Антоновичем наповнила новим змістом життя Ореста Левицького, він став одним із найпильніших слухачів професора Антоновича, одним із найперших його учнів, «...дуже зблизився з ним особисто, найближче підійшов до його наукових, архівних інтересів» [5, с.200].

Михайло Грушевський наголошував, що професор Антонович керував науковими заняттями Ореста Левицького в Університеті Св. Володимира, зробив його своїм найближчим товаришем по роботі в Київській археографічній комісії, в якій він був головним редактором видань, здобув йому посаду секретаря-діловода, тобто наукового секретаря, що Орест Левицький став продовжувачем археографічної та історичної праці свого вчителя та його ідеології, що у дипломній роботі «Очерки внутренней истории Малороссии во второй половине XVII в.» він продовжував думки вчителя про початки козаччини, відповідно до його теорії українського народовладдя, а в Центральному архіві давніх актів він наполегливо працював над волинськими актовими книгами XVI ст., опрацьовував матеріал з історії релігійного руху, родинного права і побуту, випустив нове видання «Літопису Самовидця» в 1878 р., здобув ґрунтовну наукову репутацію, сподівався готуватися до отримання професорського звання та можливості викладати в Університеті Св. Володимира, проте несприятливі обставини не дали цим планам відбутися [5, с.200].

Українофільська позиція Ореста Левицького, його зв'язок із Київською громадою, дипломна робота, в якій простежувався національний задум, змусили Ореста Левицького шукати роботу поза межами Університету Св. Володимира після його закінчення. Орест Левицький мав відпрацювати в середній школі вчительську стипендію, яку він взяв під час студентства, а рано одружившись він мусив працювати, щоб утримувати родину, зазначав Михайло Грушевський. Тому, за словами Михайла Грушевського Орест Левицький «...не пішов на тяжку і непевну університетську дорогу, не приступив до магістерських іспитів, не подбав про приват-доцентуру і на все життя зістався учителем середньої школи, латинської та російської мови, і це було одною з тих трагедій його життя, котрі він відчував прикро і глибоко» [5, с.200].

Михайло Грушевський визнавав Ореста Левицького як «одного з визначних представників української історичної науки, спілняка ідеології М.І. Костомарова та В.Б. Антоновича» [5, с.201].

Слова пошани від Михайла Грушевського як представника молодшої генерації київської школи істориків Володимира Антоновича

щодо Ореста Левицького як представника її старшої генерації ми вважаємо дуже вагомими.

У 1930-х – до кінця 1960-х рр. про Ореста Левицького на теренах Радянської України не згадували.

Повернення до вивчення персоналії Ореста Левицького відбулось наприкінці 1960-х – початку 1970-х, коли в українській історіографії були видані праці про Ореста Левицького до 120-річчя від дня народження у контексті його доби Лілія Москвич «Видатний історик, археограф-архівіст» [6], та «Творчий шлях О.І. Левицького» [7], в яких розглядалася біографія, наукова та творча спадщина науковця.

Варто нагадати, що на початку 1970-х рр. В.Г. Сарбей та Л.Г. Москвич, відшукавши архівні документи, офіційно звернулися за дозволом розповісти про фактичне (1919–1921 рр.) та офіційне (1922 р.) президенство Ореста Левицького в Українській академії наук, розкрити заслуги академіка Левицького перед українським народом та Україною. Проте науковцям не дали ходу, а їх напрацювання поклали в шухляду. У часи «маланчуківщини» Л.Г. Москвич наказали припинити підготовку кандидатської дисертації «Історичні погляди О.І. Левицького», так як ця тема було визнано не актуальною, а В.Г. Сарбею не присуджували докторського ступеня за вже захищену дисертацію, піддавши її різкій критиці за «націоналістичні збочення». Тому у наступні півтора десятиліття висвітлення персоналії Ореста Левицького в Радянській Україні офіційно замовчувалося. Ситуація змінилась, коли науковці, скориставшись гласністю, проголошеною горбачовською «перебудовою», настирливо добивалися гідного пошанування пам'яті видатного історика-народознавця, правознавця, одного з фундаторів Української академії наук Ореста Левицького, отримали дозвіл на публікації про нього та на впорядкування його могили. Президія Академії наук України у 1988 р та 1998 р. прийняла постанови про пошанування одного із своїх президентів. Почалася широка популяризація біографії та наукової спадщини Ореста Левицького [8].

У 1989 р. про вченого як президента Української академії наук нагадали у статтях В.Г. Сарбей і Л.Г. Москвич «О.І. Левицький – президент Української Академії наук: («Білі плями» в історії Академії наук 1918–1922 рр.)» [9] та Я. Дзира «Третій президент» [10].

У 1990 р. В.Г. Сарбей і Л.Г. Москвич надрукували розвідку «Учений з роду Левицьких» [11], у 1997 р. вони ж видали публікацію «Слово про академіка Ореста Левицького» [12].

У 1998 р. у 150-річчя від дня народження Ореста Левицького В.Г. Сарбей. і Л.Г. Москвич гідно пошанували науковця, оприлюднивши

цілу низку наукових праць про історика: статтю «Академік Орест Левицький» [13], ґрунтовну монографію «Академік УАН Орест Іванович Левицький (Нарис життя і науково-творчої діяльності). Академік Орест Іванович Левицький (1848–1922 рр.). Життєпис, бібліографія його праць та праць про нього» [14], статтю «Великий майстер наукової праці і художньої творчості» [15], статтю у збірці нарисів про членів – засновників Національної академії наук України [16].

В 155-річчя від дня народження історика у 2003 р. Л.Г. Москвич пошанувала його пам'ять статтею [17].

У 1993 р. діяльність Ореста Левицького як президента Української академії наук оглянули у монографії про історію Академії наук України у 1918–1921 рр. Ю. Храмов, С. Руда, Ю. Павленко, В. Кучмаренко. [18].

У 1993 р. до 150-річчя від заснування Тимчасової комісії для розгляду давніх актів – Київської археографічної комісії Олег Журба видав нарис історії її діяльності за 1843–1921 рр. Майже півстолітня наукова діяльність літописця Київської археографічної комісії, її наукового секретаря Ореста Левицького ґрунтовно висвітлена на сторінках монографії: Левицький Орест 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 25, 27, 28, 29, 30, 38, 42, 44, 86, 88, 89, 93, 100, 104, 106, 109, 116, 117, 118, 120, 122, 123, 124, 126, 128, 129, 154, 156, 159, 161, 162, 163, 170, 171, 173, 181, 182, 183. [19].

У 1998 р. наукову діяльність Ореста Левицького згадували на сторінках монографії «Українське наукове товариство: 1907–1921 роки» В.І. Онопрієнко, О.П. Реєнт, Т.О. Щербань [20].

У 1999 р. Світлана Приступа опублікувала статті «Останній притулок Ореста Левицького» [21], «Орест Левицький – один із фундаторів Української Академії наук» [22] і в 2001 р. [23], а в 2005 р. «Орест Левицький – дослідник волинської минувщини» [24].

У 2002 р. було видано путівник по особовим архівним фондам Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [25], в якому розміщено довідку К.П. Терещенко [26] про 162 одиниці зберігання 81 особового архівного фонду Ореста Левицького.

У 2005 р. про Ореста Левицького як про дослідника звичаєвого права українців XVI–XVII ст. нагадала Юлія Крикун [27].

У 2008 р. біографію, наукову діяльність та творчу спадщину Ореста Левицького простежив Олександр Луговський [28].

У 2009 р. історіографічний огляд дослідницької діяльності Ореста Левицького як історика і пам'яткознавця Правобережної України подала у статті Ірина Коробчук [29].

У 2009 р. Ірина Коробчук захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему «Культурна спадщина та історія Правобережної України у наукових студіях Ореста Левицького» у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки [30]. Варто наголосити, що це єдина захищена дисертація істориком, присвячена науковим студіям О.І. Левицького.

У 2009 р. до 160-річчя від дня народження Ореста Левицького роздуми про нього як суспільного діяча та науковця подав Ігор Гирич [31], виокремивши у кількох аспектах його життя та діяльність: українська наука і особистість вченого; його суспільні погляди і національна історіографічна традиція; внесок ученого у скарбницю української гуманітаристики.

Ми підтримуємо висловлені побажання Лілії Москвич та Ігоря Гирича, що найвищою шаною та вдячністю діяльності Ореста Левицького для української науки буде видання його вибраних творів.

У 2009 р. наукову спадщину Ореста Левицького в контексті етнологічної науки вивчив В. Балушок [32].

У 2010 р. Геннадій Боряк розглянув археографічну діяльність академіка Ореста Левицького – його реалізовані і нездійснені проекти [33].

У 2010 р. Олександр Удод висвітлив діяльність Ореста Левицького як організатора української історичної науки [34].

У 2011 р. Л. Заєць дослідила вивчення Орестом Левицьким історії релігії церкви на Правобережній Україні за матеріалами публікацій вченого у періодиці [35].

У 2014 р. Володимир Доліновський розглянув наукову діяльність Ореста Левицького як археографа та джерелознавця [36].

У 2018 р. до 100-річчя Національної академії наук України була видана монографія «Президенти академії наук України за 100 років її існування: науково-організаційний внесок в прогрес фундаментальної науки» [37], в якій вшановано академіка Левицького [38].

У 1999 р. біобібліографічний покажчик праць про Ореста Левицького уклад Володимир Мокляк [39]. У 2004 р. Неля Герасименко подала статтю про вченого в бібліографічному довіднику «Українські історики ХХ століття» [40]. У 1999 р. [41] та 2007 р. [42] Оксана Коваль опублікувала статті про науковця в біобібліографічному довіднику «Українські архівісти». У 2016 р. відділ науково-бібліографічної інформації Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, укладач А.М. Колесніченко, науковий редактор Т.В. Добко, опублікував список літератури про життя та діяльність вченого за 1993–2016 рр. [43].

Статті в енциклопедичних виданнях України про Ореста Левицького: стаття в Енциклопедії українознавства, перевидання в Україні, 1994 р. [44], стаття Нелі Герасименко 2009 р. в Енциклопедії історії України [45], стаття Усенка І.Б. в Енциклопедії сучасної України [46]. В енциклопедичному виданні «Звід пам'яток історії та культури України» 1999 р. відзначено наукову діяльність Ореста Левицького [47].

Висновки. Ми побіжно оглянули праці істориків України за 1923 – 2018 роки у вивченні персоналії Ореста Левицького. Маємо підсумувати, що доробок у цій царині за цей час достатньо невеликий.

Видатний український історик, археограф, архівіст, джерелознавець, етнограф, науковий та суспільний діяч Орест Левицький (1848–1922) належав до представників старшої генерації київської школи істориків Володимира Антоновича в Університеті Св. Володимира. Київська школа істориків Володимира Антоновича дала світові близько сорока видатних і талановитих учених, які становили еліту української історичної науки кінця ХІХ – початку ХХ ст. Орест Левицький займає почесне місце серед них, є автором понад 200 наукових праць з правознавства та історії України ХVІ – ХVІІІ ст. Науковий доробок представників київської школи істориків Володимира Антоновича дає підстави вважати її першою національною школою дослідження історії України. Цю наукову спадщину важливо вивчати та популяризувати.

Ми підтримуємо висловлені побажання Лілії Москвич та Ігоря Гирича, що найвищою нашою шанною та вдячністю діяльності Ореста Левицького для української науки буде видання його вибраних творів. Висвітлення напрацювань українських істориків у вивченні персоналії Ореста Левицького за 100 років ми вважаємо вшануванням його пам'яті у 175-річчя від дня народження.

Література:

1. Василенко М.П. Академік Орест Іванович Левицький 9 травня 1922 року [Некролог]. *Записки соціально-економічного відділу УАН*. К., 1923. Т. І. С. XLVI-XCVII.
2. Василенко М.П. Академік Орест Іванович Левицький († 9 травня (26 квітня) 1922 року). *Вибрані твори*: у 3-х т. К.: Юридична думка, 2006. Т. 2. С. 169-214.
3. Левицький О.І. Пятидесятилетие Киевской комиссии для разбора древних актов (1843–1893). Историческая записка о ее деятельности. Киев, 1893. 142 с.
4. Сімзен-Сичевський О.М. Список праць академіка О.І.Левицького в хронологічному порядку. *Записки соціально-економічного відділу УАН*, т. 1. К, 1923.
5. Грушевський М. Левицький Орест Іванович. *Україна. Науковий трьохмісячник українознавства*. 1924. Кн. 1-2. С. 199-202.
6. Москвич Л.Г. Видатний історик, археограф-архівіст (До 120-річчя від дня народження О. І. Левицького). *Український історичний журнал*. 1968. № 12. С. 125-127.

7. Москвич Л.Г. Творчий шлях О.І. Левицького. *Історіографічні дослідження в Українській РСР*. Вип. 4. К., 1971. С. 63-76.
8. Рецензія Заремби С.З. на монографію Сарбей В.Г., Москвич Л.Г. Академік Орест Іванович Левицький (1848–1922 рр.). Життєпис, бібліографія його праць та праць про нього. К.: Ін-т історії України НАН України, 1998. 151 с. див.: *Український історичний журнал*. 2002. № 4. С. 149-151.
9. Сарбей, В.Г., Москвич, Л.Г. О.І. Левицький – президент Української Академії наук: (“Білі плями” в історії Академії наук 1918–1922 рр.). *Український історичний журнал*. 1989. № 5. С. 97-102.
10. Дзира Я. Третій президент. *Наука і культура. Україна*. 1989. Вип. 23. С. 376-377.
11. Сарбей В.Г., Москвич Л.Г. Учений з роду Левицьких. *Наука і суспільство*. 1990. № 6. С. 27-32.
12. Сарбей В., Москвич Л. Слово про академіка Ореста Левицького. *Пам'ять століть*. 1997. № 4. С. 121-123.
13. Сарбей В.Г., Москвич Л.Г. Академік Орест Левицький. *Київська старовина*. 1998. № 6. С. 74-93.
14. Сарбей В.Г., Москвич Л.Г. Академік УАН Орест Іванович Левицький (Нарис життя і науково-творчої діяльності). Академік Орест Іванович Левицький (1848–1922 рр.). Життєпис, бібліографія його праць та праць про нього. К.: Ін-т історії України НАН України, 1998. 151 с.
15. Сарбей В.Г., Москвич Л.Г. Великий майстер наукової праці і художньої творчості. *Вісник НАН України*. 1998. № 11-12. С. 13-23.
16. Сарбей В.Г., Москвич Л.Г. Академік Орест Левицький. *Члени-засновники Національної академії наук України: зб. нарисів /Ін-т історії України НАН України; редкол.: В.А. Смолій [та ін.]; упоряд.: С.В. Кульчицький. Київ, 1998. С. 343-375.*
17. Москвич Л.Г. Орест Левицький. *Історіографічні дослідження в Україні*. К., 2003. Вип. 12: Визначні постаті української історіографії ХІХ–ХХ ст. С. 201-227.
18. Храмов Ю., Руда С., Павленко Ю., Кучмаренко В. Рання історія Академії наук України: 1918–1921. Київ, 1993.
19. Журба О.І. Київська археографічна комісія 1843–1921. Нарис історії і діяльності /Відп. ред. П.С. Сохань. К.: Наукова думка, 1993. 246 с.
20. Онопрієнко В.І., Рєснт О.П., Щербань Т.О. Українське наукове товариство: 1907–1921 роки. Київ: Ін-т історії України НАН України, 1998. 243 с.
21. Приступа С. Останній притулок Ореста Левицького. *Вісник НАНУ*. 1999. № 6. С. 39-41.
22. Приступа Світлана. Орест Левицький – один із фундаторів Української Академії наук. *Студії з архівної справи та документознавства*. 1999. Т. 5. С. 210-211.
23. Приступа С. Орест Левицький – один із фундаторів Української Академії наук. *Хроніка–2000*. 2001. №45/46. С. 613-621.
24. Приступа С. Орест Левицький – дослідник волинської минувшини. *Старий Луцьк*. Луцьк, 2005. Вип. 2. С. 183-194.
25. *Особові архівні фонди Інституту рукопису: путівник /НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського; авт. кол.: О.С. Боляк, С.О. Булатова, Т.І. Воронкова, С.Г. Даневич, Л.А. Дубровіна [та ін.]; редкол.: О.С. Онищенко (відп. ред.) [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ, 2002. 765 с. Левицький О.І. 4, 21, 79, 80, 130, 134, 139, 197, 207, 222, 260, 280, 281, 300, 302, 319, 372, 388, 465, 507, 510.*

26. Терещенко К.П. Левицький Орест Іванович. *Особові архівні фонди Інституту рукопису: путівник* /авт. кол.: О.С. Боляк, С.О. Булатова, Т.І. Воронкова, С.Г. Даневич, Л.А. Дубровіна [та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. Київ, 2002. С. 313-315.

27. Крикун Ю. Орест Левицький – дослідник звичаєвого права українців XVI – XVII століть. *Етнічна історія народів Європи: зб. наук. пр.* Київ, 2005. Вип. 19. С. 65-70.

28. Луговський О.Г. Левицький Орест Іванович. *Наука та наукознавство.* 2008. № 4. С. 37-41.

29. Коробчук І.М. Орест Левицький – історик і пам'яткознавець Правобережної України (історіографічний аспект). *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 2009. № 13. С. 312-320.

30. Коробчук Ірина Миколаївна. Культурна спадщина та історія Правобережної України у наукових студіях Ореста Левицького: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. іст. наук: 07.00.01 – історія України. Волинський нац. ун-т ім. Л. Українки. Луцьк, 2009. 20 с.

31. Гирич І. Орест Левицький як суспільний діяч і науковець: До 160-річчя від дня народження. *Сучасність.* 2009. № 3/4. С. 197-212.

32. Балушок В. Наукова спадщина Ореста Левицького в контексті етнологічної науки. *Народна творчість та етнографія.* 2009. № 2. С. 23-29.

33. Боряк Г. Археографічна діяльність академіка Ореста Левицького: реалізовані і нездійснені проекти. Україна крізь віки: зб. наук. пр. на пошану академіка НАН України професора Валерія Смолія / Ін-т історії України НАН України. Київ, 2010. С. 904-915.

34. Удод О. Орест Іванович Левицький як організатор української історичної науки. *Історіографічні дослідження в Україні. Київ, 2010. Вип. 20: Історіографічним дослідженням – 40 років! (1968–2008).* С. 122-131.

35. Заєць Л. Вивчення Орестом Левицьким історії релігії церкви на Правобережній Україні (за матеріалами публікацій вченого у періодиці). *Історія релігій в Україні: наук. щорічник. 2011 рік / Ін-т релігієзнавства – філія Львів. музею історії релігії; Львів. від-ня Ін-ту укр. археогр. та джерелознавства ім. М. Грушевського НАНУ [та ін.]. Львів, 2011. Кн. 1. С. 299-305.*

36. Долюновський В.І. Орест Левицький – археограф і джерелознавець. *Архіви України.* 2014. № 1. С. 142-155.

37. Гамалія В.М., Дупленко Ю.К., Онопрієнко В.І., Руда С.П., Савчук В.С. Президенти академії наук України за 100 років її існування: науково-організаційний внесок в прогрес фундаментальної науки. К., 2018. 214 с.

38. Орест Левицький (1919–1921,1922): відстоюючи державний статус Академії наук. Президенти Академії наук України за 100 років її існування: Науково-організаційний внесок в прогрес фундаментальної науки /В.М. Гамалія, Ю.К. Дупленко, В.І. Онопрієнко, С.П. Руда, В.С. Савчук; за ред. В.І. Онопрієнка; НАН України; ДУ «Ін-т дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва». Київ: ДП «Інф.-аналіт. агентство», 2018. С. 63-76.

39. Орест Левицький (1848–1922): біобібліогр. покажчик /Полтав. краєзнав. музей, Образотворчо-краєзнав. асоціація «Українська лінія»; авт. уклад. В.О. Мокляк. Полтава, 1993. 112 с. (Вчені Полтавщини).

40. Герасименко Н. Левицький Орест Іванович. *Українські історики ХХ століття: біобібліогр. довідник /Ін-т історії України НАН України.* Київ, 2004. Вип. 2, ч. 2. С. 114-116.

41. Коваль О. Левицький Орест Іванович. *Українські архівісти: біобібліогр. довідник* /упоряд.: О.М. Коваль, І.Б. Матяш, В.С. Шандра: у 3 вип. Київ, 1999. Вип. 1: (XIX ст. – 1930-ті рр.). С. 189-191.

42. Коваль О. Левицький Орест Іванович. *Українські архівісти (XIX – XX ст.): Бібліографічний довідник* / Держкомархів України. УНДІАСД. Упоряд.: І.Б. Матяш, С.Л. Зворський, Л.Ф. Приходько та ін. К., 2007. С. 350-351.

43. *Левицький Орест Іванович 13 [25] грудня 1848 – 9 травня 1922 президент ВУАН (в.о. 13 груд. 1919 – 9 трав. 1921, 1922 рр.)* Список літератури про життя та діяльність вченого (1993–2016 рр.). Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Відділ науково-бібліографічної інформації. Укладач Колесніченко А.М. Науковий редактор Добко Т.В. 2016.

44. Левицький Орест. *Енциклопедія українознавства*: в 11 т. Перевид. в Україні. Львів, 1994. Т.4. С. 1269.

45. Герасименко Н.О. Левицький Орест Іванович. *Енциклопедія історії України*: у 10 т. /Ін-т історії України НАН України; редкол.: В.А. Смолій (голова) [та ін.]. Київ: Наук. думка, 2009. Т. 6: Ла-Мі. С. 90-91.

46. Усенко І.Б. Левицький Орест Іванович. *Енциклопедія Сучасної України*: у 30 т. / НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України; редкол. І.М. Дзюба [та ін.]. Київ, 2016. Т. 16. С. 650.

47. *Звід пам'яток історії та культури України: енциклопедичне видання*: у 28 т. / НАНУ, Ін-т історії України; гол. редкол.: В. Смолій (голов. ред.), В. Горбик, В. Гусаков [та ін.]. Київ: Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1999. Київ: Кн. 1, ч. 1: А–Л / редкол. тому: П.Т. Тронько (відп. ред.) [та ін.]. 1999. 608 с. Левицький О.І. – 52, 61, 118, 135, 305, 254, 266, 277, 279, 343, 352. Київ: Кн. 1, ч. 2: М–С / редкол. тому: П.Т. Тронько (відп. ред.) [та ін.]. 1999. 608 с. Левицький О.І. 663, 741, 878, 904, 1140.

References:

1. Vasylenko, M.P. (1923). Akademik Orest Ivanovych Levytskyi 9 travnia 1922 roku [Nekroloh] [*Academician Orest Ivanovych Levytsky, May 9, 1922 [Obituary]*]. *Zapysky sotsialno-ekonomichnoho viddilu UAN – Notes of the socio-economic department of the Ukrainian Academy of Sciences*. K., I. XLVI-XCVII [in Ukrainian].

2. Vasylenko, M.P. (2006). Akademik Orest Ivanovych Levytskyi (†9 travnia (26 kvitnia) 1922 roku). [*Academician Orest Ivanovych Levytsky († May 9 (April 26) 1922)*]. *Vybrani tvory – Selected works*: u 3-kh t. Kyiv: Yurydychna dumka, 2. 169-214 [in Ukrainian].

3. Levitskyi, O.Y. (1893). Piatydesiatyetye Kyevskei komysyiy dlia razbora drevnykh aktov (1843–1893). Ystorycheskaia zapyska o ee deiatelnosti [*The fiftieth anniversary of the Kyiv commission for the analysis of ancient acts (1843-1893). Historical note on her activities*]. Kiev, 142 s. [in Russian].

4. Simzen-Sychevskyi, O.M. (1923). Spysok prats` akademika O.I. Levytskoho v khronolohichnomu poriadku [*List of academician O.I. Levytskyi's works in chronological order*]. *Zapysky sotsialno-ekonomichnoho viddilu UAN – Notes of the socio-economic department of the Ukrainian Academy of Sciences*, 1. Kyiv [in Ukrainian].

5. Hrushevskyi, M. (1924). Levytskyi Orest Ivanovych [*Orest Ivanovych Levytsky*]. *Ukraina. Naukovyi trokhmisiachnyk ukrainoznavstva – Ukraine. Scientific three-monthly journal of Ukrainian Studies*. 1-2. 199-202 [in Ukrainian].

6. *Moskvych, L.H.* (1968). Vydatnyi istoryk, arkhograf-arkhivist (Do 120-richchia vid dnia narodzhennia O. I. Levytskoho) [*Outstanding historian, archeographer-archivist (To the 120th anniversary of the birth of O. I. Levytsky)*]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal – Ukrainian Historical Journal*. 2. 125-127 [in Ukrainian].

7. *Moskvych, L.H.* (1971). Tvorchyi shliakh O.I. Levytskoho [*The creative path of O.I. Levytskyi*]. *Istoriografichni doslidzhennia v Ukrainiskii RSR – Historiographic research in the Ukrainian SSR*. 4. K., 63-76. [in Ukrainian].

8. *Retsenziia Zaremby, S.Z.* (2002). na monohrafiuu Sarbei V.H., Moskvych L.H. Akademik Orest Ivanovych Levytskyi (1848–1922 rr.). [*Review of Zarembo S.Z. for the monograph by V.G. Sarbey, L.H. Moskvych. Academician Orest Ivanovych Levytsky (1848–1922). Biography, bibliography of his works and works about him*]. Zhyttiepys, bibliohrafiia yoho prats ta prats pro noho. K.: In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 1998. 151 s. dyv.: *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal – Ukrainian Historical Journal*. 4. 149-151 [in Ukrainian].

9. *Sarbei, V.H., Moskvych, L.H.* (1989). O.I. Levytskyi – prezydent Ukrainiskoi Akademii nauk: (“Bili pliamy” v istorii Akademii nauk 1918–1922 rr.). [*O.I. Levytsky - president of the Ukrainian Academy of Sciences: ("White spots" in the history of the Academy of Sciences 1918–1922)*]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal – Ukrainian Historical Journal*. 5. 97-102 [in Ukrainian].

10. *Dzyra, Ya.* (1989). Tretii prezydent [*The third president*]. *Nauka i kultura. Ukraina – Science and Culture. Ukraine*. 23. 376-377 [in Ukrainian].

11. *Sarbei, V.H., Moskvych, L.H.* (1990). Uchenyi z rodu Levytskykh [*A scientist from the Levytsky family*]. *Nauka i suspilstvo – Science and Society*. 6. 27-32 [in Ukrainian].

12. *Sarbei, V., Moskvych, L.* (1997). Slovo pro akademika Oresta Levytskoho [*A word about academician Orest Levytsky*]. *Pamiat stolit – Memory of centuries*. 4. 121-123 [in Ukrainian].

13. *Sarbei, V.H., Moskvych, L.H.* (1998). Akademik Orest Levytskyi [*Academician Orest Levytsky*]. *Kyivska starovyna – Kyiv antiquity*. 1998. 6. 74-93 [in Ukrainian].

14. *Sarbei, V.H., Moskvych, L.H.* (1998). Akademik UAN Orest Ivanovych Levytskyi (Narys zhyttia i naukovo-tvorchoi diialnosti). Akademik Orest Ivanovych Levytskyi (1848–1922 rr.) [*Academician of the Ukrainian Academy of Sciences Orest Ivanovych Levytsky (Essay of life and scientific and creative activity)*]. *Academician Orest Ivanovich Levitskyi (1848–1922). Biography, bibliography of his works and works about him*. Zhyttiepys, bibliohrafiia yoho prats ta prats pro noho. Kyiv: In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 151 s. [in Ukrainian].

15. *Sarbei, V.H., Moskvych, L.H.* (1998). Velykyi maister naukovoï pratsi i khudozhnoi tvorchosti [*A great master of scientific work and artistic creativity*]. *Visnyk NAN Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*. 11-12. 13-23 [in Ukrainian].

16. *Sarbei, V.H., Moskvych, L.H.* (1998). Akademik Orest Levytskyi [*Academician Orest Levitsky*]. *Chleny-zasnovnyky Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy: zb. Narysiv – Founding members of the National Academy of Sciences of Ukraine: coll. works /In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy; redkol.: V.A. Smolii [ta in.]; uporiad.: S.V. Kulchytskyi. Kyiv, 343-375 [in Ukrainian].*

17. *Moskvych, L.H.* (2003). Orest Levytskyi [*Orest Levytsky*]. *Istoriografichni doslidzhennia v Ukraini - Historiographic research in Ukraine*. Kyiv, 12: *Vyznachni postati ukraïnskoi istoriografii XIX–XX st. – Prominent figures of Ukrainian historiography of the 19th–20th centuries*. 201-227 [in Ukrainian].

18. Khramov, Yu., Ruda, S., Pavlenko, Yu., Kuchmarenko, V. (1993). Rannia istoriia Akademii nauk Ukrainy: 1918–1921 [*Early history of the Academy of Sciences of Ukraine: 1918–1921*]. Kyiv [in Ukrainian].

19. Zhurba, O.I. (1993). Kyivska arkhеоhrafichna komisiia 1843–1921. Narys istorii i diialnosti [*Kyiv Archaeological Commission 1843–1921. Outline of history and activity*]. /Vidp. red. P. S. Sokhan. Kyiv: Naukova dumka, 246 s. [in Ukrainian].

20. Onopriienko, V.I., Reient, O.P., Shcherban, T.O. (1998). Ukrainske naukove tovarystvo: 1907–1921 roky [*Ukrainian Scientific Society: 1907–1921*]. Kyiv: In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy. 243 s. [in Ukrainian].

21. Prystupa, S. (1999). Ostannii prytulok Oresta Levytskoho [*The last refuge of Orest Levytsky*]. *Visnyk NANU – Bulletin of the National Academy of Sciences*. 6. 39-41 [in Ukrainian].

22. Prystupa, Svitlana. (1999). Orest Levytskyi – odyń iz fundatoriv Ukrainskoi Akademii nauk [Orest Levitsky is one of the founders of the Ukrainian Academy of Sciences]. *Studii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva – Archival and document studies studios*. 5. 210-211 [in Ukrainian].

23. Prystupa, S. (2001). Orest Levytskyi – odyń iz fundatoriv Ukrainskoi Akademii nauk [*Orest Levitsky is one of the founders of the Ukrainian Academy of Sciences*]. *Khronika–2000 – Chronicle–2000*. 45/46. 613-621 [in Ukrainian].

24. Prystupa, S. (2005). Orest Levytskyi – doslidnyk volynskoi mynuvshchyny [*Orest Levytsky is a researcher of the past of the Volyn region*]. *Staryi Lutsk – Old Lutsk*. Lutsk. 2. 183-194 [in Ukrainian].

25. Osobovi arkhivni fondy Instytutu rukopysu: putivnyk [*Personal archive funds of the Institute of Manuscripts: a guide*] (2002) /NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V.I. Vernadskoho; avt. kol.: O.S. Boliak, S.O. Bulatova, T.I. Voronkova, S.H. Danevych, L.A. Dubrovina [ta in.]; redkol.: O.S. Onyshchenko (vidp. red.) [ta in.]; NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V.I. Vernadskoho. Kyiv. 765 s. *Levytskyi O.I. – O.I. Levytsky* O 4, 21, 79, 80, 130, 134, 139, 197, 207, 222, 260, 280, 281, 300, 302, 319, 372, 388, 465, 507, 510 [in Ukrainian].

26. Tereshchenko, K.P. (2005). Levytskyi Orest Ivanovych. Osobovi arkhivni fondy Instytutu rukopysu: putivnyk [*Levytsky Orest Ivanovych. Personal archive funds of the Institute of Manuscripts: a guide*] /avt. kol.: O.S. Boliak, S.O. Bulatova, T.I. Voronkova, S.H. Danevych, L.A. Dubrovina [ta in.]; NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V.I. Vernadskoho. Kyiv. 313-315 [in Ukrainian].

27. Krykun, Yu. (2005). Orest Levytskyi – doslidnyk zvychaievoho prava ukraintsiv XVI – XVII stolit [*Orest Levitsky is a researcher of customary law of Ukrainians of the 16th and 17th centuries*]. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy: zb. nauk. pr. – Ethnic history of the peoples of Europe: a collection of scientific works* Kyiv. 19. 65-70 [in Ukrainian].

28. Luhovskyi, O.H. (2008). Levytskyi Orest Ivanovych [*Levytsky Orest Ivanovych*]. *Nauka ta naukoznavstvo – Science and scientific knowledge*. 4. 37-41 [in Ukrainian].

29. Korobchuk, I.M. (2009). Orest Levytskyi – istoryk i pamiatkoznavets Pravoberezhnoi Ukrainy (istoriohrafichniy aspekt) [Orest Levytskyi is a historian and connoisseur of monuments of Right Bank Ukraine (historiographical aspect)]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky – Scientific bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 13. 312-320 [in Ukrainian].

30. Korobchuk, Iryna Mykolaivna. (2009). Kulturna spadshchyna ta istoriia Pravoberezhnoi Ukrainy u naukovykh studiiakh Oresta Levytskoho: avtoref. dys. na zdob. nauk. stup. kand. ist. nauk: 07.00.01 – istoriia Ukrainy [Cultural heritage and history of Right-Bank Ukraine in the scientific studies of Orest Levytskyi: abstract of the dissertation for obtaining the scientific degree of Candidate of Historical Sciences: 07.00.01 – History of Ukraine]. Volynskiy nats. un-t im. L. Ukrainky. Lutsk, 20 s. [in Ukrainian].

31. Hyrych, I. (2009). Orest Levytskyi yak suspilnyi diiach i naukovets: Do 160-richchia vid dnia narodzhennia [Orest Levytskyi as a public figure and scientist: To the 160th anniversary of his birth]. *Suchasnist – Modernity*. 3/4. 197-212 [in Ukrainian].

32. Balushok, V. (2009). Naukova spadshchyna Oresta Levytskoho v konteksti etnologichnoi nauky [The scientific legacy of Orest Levitsky in the context of ethnological science]. *Narodna tvorchist ta etnografiia – Folk creativity and Ethnography*. 2. 23-29 [in Ukrainian].

33. Boriak, H. (2010). Arkheohrafichna diialnist akademika Oresta Levytskoho: realizovani i nezdiisneni proekty. Ukraina kriz viky: zb. nauk. pr. na poshanu akademika NAN Ukrainy profesora Valerii Smoliiia [Archeographic activities of Academician Orest Levytskyi: implemented and unimplemented projects. Ukraine through the ages: a collection of scientific works in honor of Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine Professor Valery Smoly] / In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy. Kyiv, 904-915 [in Ukrainian].

34. Udod, O. (2010). Orest Ivanovych Levytskyi yak orhanizator ukraïnskoi istorichnoi nauky [Orest Ivanovich Levytskyi as an organizer of Ukrainian historical science]. *Istoriografichni doslidzhennia v Ukraini. Kyiv. 20: Istoriografichnym doslidzhenniam – 40 rokiv! (1968–2008) – Historiographic research in Ukraine. Kyiv, 20: Historiographic research - 40 years! (1968–2008)*. 122-131 [in Ukrainian].

35. Zaiets, L. (2011). Vyvchennia Orestom Levytskym istorii religii tserkvy na Pravoberezhnii Ukraini (za materialamy publikatsii vchenoho u periodytsi) [Study by Orest Levytsky of the history of the religion of the church in Right-Bank Ukraine (based on the materials of the scholar's publications in periodicals)]. *Istoriia religii v Ukraini: nauk. Shchorichnyk – History of religions in Ukraine: Scientific yearbook* / In-t religiiieznavstva – filiiia Lviv. muzeiu istorii religii; Lviv. vid-nia In-tu ukr. arkheohr. ta dzhereloznavstva im. M. Hrushevskoho NANU [ta in.]. Lviv. 1. 299-305 [in Ukrainian].

36. Dolinovskiy, V.I. (2014). Orest Levytskyi – arkheohraf i dzhereloznavets [Orest Levytskyi is an archeographer and source researcher]. *Arkhivy Ukrainy – Archives of Ukraine*. 1. 142-155 [in Ukrainian].

37. Hamaliia, V.M., Duplenko, Yu.K., Onopriienko, V.I., Ruda, S.P., Savchuk, V.S. (2018). Prezydenty akademii nauk Ukrainy za 100 rokiv yii isnuvannia: naukovy-orhanizatsiinyi vnesok v prohres fundamentalnoi nauky [Presidents of the Academy of Sciences of Ukraine for 100 years of its existence: scientific and organizational contribution to the progress of fundamental science]. Kyiv. 214 s.[in Ukrainian].

38. Orest Levytskyi (1919–1921,1922): vidstoiuiuchy derzhavnyi status Akademii nauk. Prezydenty Akademii nauk Ukrainy za 100 rokiv yii isnuvannia: Naukovy-orhanizatsiinyi vnesok v prohres fundamentalnoi nauky (2018) [Orest Levitsky (1919–1921,1922): defending the state status of the Academy of Sciences. Presidents of the Academy of Sciences of Ukraine for 100 years of its existence: Scientific and organizational contribution to the progress of fundamental science] /V.M. Hamaliia, Yu.K. Duplenko, V.I. Onopriienko, S.P. Ruda, V.S. Savchuk; za red. V.I. Onopriienka; NAN Ukrainy; DU «In-t doslidzh. nauk.-tekhn. potentsialu ta istorii nauky im. H.M. Dobrova». Kyiv: DP «Inf.-analit. ahentstvo». 63-76 [in Ukrainian].

39. Orest Levyt'skyi (1848–1922): *biobibliohr. pokazhchyk* (1993) [Orest Levyt'skyi (1848–1922): *biobibliographic index*] / Poltav. kraieznav. muzei, Obrazotvorcho-kraieznav. asotsiatsiia «Ukrainska liniia»; avt. uklad. V.O. Mokliak. Poltava. 112 s. (Vcheni Poltavshchyny) [in Ukrainian].

40. Herasymenko, N. (2004). Levyt'skyi Orest Ivanovych [Levytsky Orest Ivanovych]. *Ukrainski istoriky XX stolittia: biobibliohr. dovidnyk – Ukrainian historians of the 20th century: biobibliographic guide* / In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy. Kyiv. 2, 2. 114-116. [in Ukrainian].

41. Koval, O. (1999). Levyt'skyi Orest Ivanovych [Levytsky Orest Ivanovych]. *Ukrainski arkhivisty: biobibliohr. dovidnyk – Ukrainian archivists: biobibliographic guide* / uporiad.: O.M. Koval, I.B. Matiash, V.S. Shandra: u 3 vyp. Kyiv. 1: (XIX st. – 1930-ti rr.). 189-191 [in Ukrainian].

42. Koval, O. (2007). Levyt'skyi Orest Ivanovych [Levytsky Orest Ivanovych]. *Ukrainski arkhivisty (XIX – XX st.): Bibliohrafichni dovidnyk – Ukrainian archivists (XIX – XX centuries): Bibliographical guide* / Derzhkomarkhiv Ukrainy. UNDIASD. Uporiad.: I.B. Matiash, S.L. Zvorskyi, L.F. Prykhodko ta in. Kyiv. 350-351 [in Ukrainian].

43. *Levytskyi, Orest Ivanovych 13 [25] hrudnia 1848 – 9 travnia 1922 prezident VUAN (v.o. 13 hrud. 1919 – 9 trav. 1921, 1922 rr.)* [Levytskyi Orest Ivanovich December 13 [25] 1848 – May 9, 1922 president of the Ukrainian Academy of Sciences (acting December 13, 1919 – May 9, 1921, 1922)]. (2016). Spysok literatury pro zhyttia ta diialnist vchenoho (1993–2016 rr.). *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho. Viddil naukovo-bibliohrafichnoi informatsii – List of literature on the life and activities of the scientist (1993–2016). National Library of Ukraine named after V.I. Vernadskyi. Department of scientific and bibliographic information.* Ukladach Kolesnichenko A.M. Naukovyi redaktor Dobko T.V. [in Ukrainian].

44. Levyt'skyi, Orest [Levytsky Orest]. (1994). *Entsyklopediia ukrainoznavstva – Encyclopedia of Ukrainian Studies* v 11 t. Perevyd. v Ukaini. Lviv. 4. 1269 [in Ukrainian].

45. Herasymenko, N.O. (2009). Levyt'skyi Orest Ivanovych [Levytsky Orest Ivanovych]. *Entsyklopediia istorii Ukrainy – Encyclopedia of the History of Ukraine: u 10 t.* / In-t istorii Ukrainy NAN Ukrainy; redkol.: V.A. Smolii (holova) [ta in.]. Kyiv: Nauk. dumka. 6: La-Mi. 90-91 [in Ukrainian].

46. Usenko, I.B. (2016). Levyt'skyi Orest Ivanovych [Levytsky Orest Ivanovych]. *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy – Encyclopedia of Contemporary Ukraine: u 30 t.* / NAN Ukrainy, NTSh, Koordynatsiine biuro entsyklopedii suchasnoi Ukrainy NAN Ukrainy; redkol. I.M. Dziuba [ta in.]. Kyiv, 16. 650 [in Ukrainian].

47. *Zvid pamiatok istorii ta kultury Ukrainy: entsyklopedychne vydannia* [Collection of monuments of history and culture of Ukraine: encyclopedic edition]: u 28 t. (1999) / NANU, In-t istorii Ukrainy; hol. redkol.: V. Smolii (holov. red.), V. Horbyk, V. Husakov [ta in.]. Kyiv: Ukrainska entsyklopediia im. M.P. Bazhana, 1999. Kyiv: 1, 1: A–L / redkol. tomu: P.T. Tronko (vidp. red.) [ta in.]. 1999. 608 c. *Levytskyi O.I. – Levytsky O.I. – 52, 61, 118, 135, 305, 254, 266, 277, 279, 343, 352.* Kyiv: 1, 2: M–S / redkol. tomu: P.T. Tronko (vidp. red.) [ta in.]. 1999. 608 c. *Levytskyi O.I. – Levytsky O.I. – 663, 741, 878, 904, 1140* [in Ukrainian].